

сутність, характеристика, моніторингові системи. – Чернівці, Україна: Технодрук, 2009, – 570 с.

3. Жадько Е.А. Позиционирование и брендинг образовательной организации [Текст] : [монография] / Е.А.Жадько, Л. М. Капустина, Н. Ю. Романова ; Урал. гос. экон. ун-т. – Екатеринбург : [Изд-во Урал. гос. экон. ун-та], 2016. – 204 с.

4. Рябова З. В., Єрмоленко А. Б., Махия Т. А. та ін. Проектний менеджмент для інноваційного розвитку освітніх організацій України: навч. посіб. для підготовки магістрів за спеціалізаціями «Управління навчальним закладом» та «Управління проектами», підвищення кваліфікації слухачів, керівників навчальних закладів; В. В. Олійника, маг. Ф. Фреха, Ред.; НАПН України, ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти»; КультурКонтакт Австрія. – Київ, Україна, 2017. – 118 с.

5. Кремень В. Освіта і наука України: шляхи модернізації (факти, роздуми). – Київ, Україна: Грамота, 2003. – 216 с.

6. Лист МОН України від 05.12.2018 № 22.1/10 – 4511.

УДК 37.012.372.854

Дмітренко Н.Є.

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри методики навчання іноземних мов Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського
nataliadmitrenko0302@gmail.com

ГЕНЕЗА РОЗВИТКУ ПОНЯТТЯ «ІНДИВІДУАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ СТИЛЬ»

Індивідуальний навчальний стиль можна визначити як систему доцільних способів переробки навчальної інформації, які обумовлені комплексом природних особливостей суб'єкта навчання при його взаємодії з визначеною навчальною ситуацією у процесі вирішення певних повторювальних навчально-пізнавальних завдань.

Активна розробка зазначеної проблеми почалася у 60-70-х роках ХХ століття, коли спочатку використовувалося поняття «навчальні уподобання». Дослідники С. Річман і А. Грейша [10], виділили три типи біполярних навчальних уподобань, кожен полюс яких описував учнів шести різних типів. Усі типи навчальних уподобань учнів були виділені на основі методів навчання, яким надавали перевагу учні, де на перший план виходив характер комунікації учня з учителем: автономних (відкритих, дискантних, гнучких, заснованих на комп'ютерному контролі); групових (рольові і ділові ігри, дискусії); директивних (лекції, керівництво викладача).

Згодом з'явилося поняття «навчальні підходи» [7], яке фіксувало індивідуальні відмінності в якості роботи учнів з навчальним матеріалом, серед яких було виділено чотири основних: орієнтація на розуміння; орієнтація на відтворення; орієнтація на досягнення; цілісна орієнтація.

Широкого розповсюдження набула класифікація Д.А. Колба [6], в якій, на

основі полярних вимірів інтелектуальних можливостей учнів (конкретність / абстрактність мислення) і схильності до переробки інформації або спостереження, було виділено такі навчальні стилі, як: дивергентний, асимілятивний, конвергентний і акумулятивний. Взявши за основу зазначену класифікацію, П. Хані і А. Мамфорд [5] описали визначені навчальні стилі більш доступними термінами: діяльнісний, рефлексивний, теоретичний, прагматичний.

Науковець А.Р. Грегорс виділив навчальні стилі залежно від того, чи спирається учень на конкретний досвід / абстрактні знання та чи мають його стратегії послідовний або випадковий характер: конкретно-послідовний, конкретно-випадковий, абстрактно-послідовний, абстрактно-випадковий [4].

Згідно з позицією Г. Райнерта [9], навчальні стилі можуть бути визначені в термінах модальності досвіду, серед яких – навчальні стилі з застосуванням візуальних образів, вербальних символів, звуків, емоційних переживань.

На думку А. Міллера [8], індивідуальні відмінності в навчальних стилях обумовлені міжпівкульною спеціалізацією: правопівкульне мислення (переробка інформації відбувається у формі синтеза і одночасної інтеграції різних впливів) і лівопівкульне мислення (логічна, лінійна і послідовна форми переробки інформації).

Науковці Р. Данн, К. Даннта, Г. Прайс [3] визначили навчальні стилі як здатність учня взаємодіяти з освітнім оточенням, яке слід розглядати в якості певного репертуару поведінки, що формується на основі одночасної дії п'яти факторів: фізичні характеристики навчальної ситуації (освітлення приміщення, рівень шуму, температура, оформлення); емоційно-вольові якості учня (наполегливість, мотивація, відповідальність); соціально-економічні умови (роль батьків, групи); психофізіологічний стан (кінестетичні, слухові, візуальні враження, рівень активності в залежності від часу доби); когнітивно-психологічні властивості (аналітичний / глобальний підхід до свого оточення, імпульсивність / рефлексивність, аналітичність / синтетичність та інші).

Дослідниця Л. Карі [2], проаналізувавши висвітлені вищі класифікації, зробила спробу об'єднати різні підходи у дослідженні навчальних стилів у модель, яка нагадувала формою цибулину, за що і отримала відповідну назву (OnionModel). Модель складається з чотирьох шарів:

1. Індивідуальні риси особистості. Цей шар представляє собою когнітивні процеси, які можуть бути виявлені за допомогою спеціальних методів.

2. Засвоєння інформації. Цей шар описує способи, у які студент засвоює і переробляє інформацію.

3. Соціальна взаємодія. Шар включає в себе взаємодію студента у процесі навчання (залученість, змагальність, автономність), залежно від його поведінки по відношенню до одногрупників і викладача.

4. Уподобання щодо методів і середовища навчання. Цей шар описує уподобання студента щодо методів і прийомів навчання, а також навчального середовища, наприклад, невеликі групи або лекції.

Дослідниця вважає, що стилі у найбільш віддаленому шарі (навчальні

переваги) легше піддаються змінам, а в самому внутрішньому шарі (когнітивна індивідуальність) є найстійкішими.

Згідно з Ребекою Оксфорд (1995), стилі навчання мають шість взаємопов'язаних аспектів:

1. Когнітивний аспект включає в себе моделі психічного функціонування, яким надають перевагу, або до яких призвичаїлися студенти (зазвичай їх називають когнітивними стилями).

2. Виконавчий аспект – це вимір, у якому студенти шукають порядок і організацію в управлінні навчальними процесами.

3. Афективний аспект складається з установок, переконань і цінностей, які впливають на те, на чому найбільше зосереджують увагу студенти.

4. Соціальний аспект пов'язаний із ступенем взаємодії з іншими людьми під час навчання.

5. Фізіологічний елемент включає в себе щонайменше частково анатомічно сформовані сенсорні та перцептивні тенденції сприйняття студентів.

6. Поведінковий аспект стосується тенденцій студентів до активного пошуку ситуацій, сумісних із власними перевагами навчання [10, с. 8].

Література

1. Cohen A. *Styles and Strategies-Based Instruction: A Teachers' Guide*. Minneapolis: Centre for Advanced Research on Language Acquisition, University of Minnesota, 2006. – 177 p.

2. Curry L. *An Organization of Learning Styles Theory and Constructs*, ERIC document no. ED 235185, 1983.

3. Dunn R., Dunn K., Price G. *Learning Styles Inventory*. Lawrence. KS: Price Systems, 1989.

4. Gregors A. R. *Style delineator*. Maynard, MA: Gabriel Systems, 1982.

5. Honey P., Mumford A. *Using your learning styles*. Maidenhead: Honey, 1986.

6. Kolb D. A. *Experimental learning: Experience as a source of learning and development*. Englewood Cliffs. N. Y: Prentice-Hall, 1984.

7. Marton F. What does it take to learn? Some implication on an alternative view of learning. *Strategies for research and development in higher education*. Ed. By N.J. Entwistle. Amsterdam: Swets and Zeitlenger, 1976. – P. 200–222.

8. Miller A. Cognitive styles: An integrated model. *Educational Psychology*, 1987. – V. 7. – P. 251–268.

9. Reinert H. One picture is worth a thousand words? Not necessarily! *Modern Language Journal*, 1976. – V. 60. – P. 160–168.

10. Riechmann S. W., Grasha A.F. A rational approach to developing and assessing the validity of a student learning styles instrument. *Journal of Psychology*, 1974. – V. 87. – P. 213–223.